

**YARGILAMA İÇİN ÖNGÖRÜLEN MAKUL
SÜRENİN AŞILMASINA SEBEP HUSUSLARDAN;
TEBLİGAT SORUNU VAKALARI –**

Görevli Makam ve Yetkililer (P.T.T., Muhtarlık ve
Mahkeme Personeli)’den Kaynaklı Gecikmeler

Dr. Selami DEMİRKOL *

*“Geciken adalet, adaletsizlik getirir.”
Macar Atasözü*

BAŞLARKEN

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin, “**Adil Yargılanma Hakkı**” başlıklı 6. maddesinde;

“Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, davasının **makul bir süre içinde**, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.” garantisini tanıtmıştır.

Makul bir süre içerisinde yargılanma hakkını yorumlarken Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, **dört önemli argümanı ölçü almaktadır.**

Bunlar;

Dava konusunun niteliği, **davanın karmaşıklığı,**

Yargılama sırasında, ulusal mahkemelerde **tarafaların tutumu,**

Yargılama merciin **usul uygulamaları,**

Görevli makamların ve yetkililerin **davranışı** olarak gösterilmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, makul sürede yargılanma garantisini “**Mahkemedeki yargılamanın tüm taraflarını çok uzun usul gecikmelerine**” karşı korumak olarak belirlemiştir. (Stögmüller/ Avusturya’ya karşı, 10 Kasım 1969 günlü karar)

Konumuz bağlamında, bu dört ölçüt içerisinde **görevli makamların ve yetkililerin davranışından kaynaklı makul süre aşımına sebebiyet verilmesi** üzerinde duracağımızı belirtmek isteriz.

Nitekim Avrupa Mahkemesi, bu bağlamda, **Devlete atfedilebilecek gecikmelere** dikkat çekmektedir.

Devletin de, yargılama sürecine dahil olan **tüm idari ve adli makamları içerdğini** ve gecikmeden sorumlu olduklarını vurgulamaktadır.

* Danıştay Üyesi

Yine, ulusal mahkemelerin özel bir görevi de, yargılamada rolü olan herkesin, gereksiz gecikmeleri önlemek için **azami çaba göstermesini sağlamak** gerektiğine işaret edilmiştir. (Vernillo/Fransa'ya karşı, 20 Şubat 1991 günlü karar)

Devlet tarafından **kanıtların sunulması ya da dosyanın oluşturulması** nedeniyle meydana gelen gecikmeler veya mahkeme yazı işleri görevlilerinin tutumu ya da başka **idari makamların neden olduğu gecikmeler**, makul sürenin aşılmasına sebep olarak gösterilmektedir.

İşte biz, bunlardan hareketle, **yargılama için öngörülen makul sürenin aşılmasına** sebep olarak gösterilen hususlardan olan **tebligatın hazırlanması ve gerçekleştirilmesi** ile ilgili olarak;

1. Ulusal mahkemede görevli olan **hakim, savcı ve yazı işleri personelinin** kaynaklı,

2. **PTT görevlilerinden** kaynaklı,

3. **Muhtarlıklardan** kaynaklı,

Gecikmeleri, **sebep ve sonuçları** ile ayrıca örnek vakalarla anlatacağız.

Çalışmamızın sonunda ise, **çözüm önerilerimizi** değerlendirmenize sunacağız

1

MAHKEME KAYNAKLI GECİKMELER

1.1. VAKA 1

Davacı, tasfiye halinde **X Limited Şirketini** temsilen **Elit ELZEM** (gerçek davacı ismi değil)'dir

Şirket tasfiye halinde olduğundan, dava dilekçesinde **tebligat adresi** olarak temsilcisi **Elit ELZEM**'in ev adresi gösterilmiştir.

Davanın konusunu, şirket adına 1998 takvim yılı kurumlar vergisi ve ferilerinin tahsili amacıyla düzenlenip tebliğ olunan günlü ve sayılı **ödeme emrinin** iptali istemi oluşturmuştur.

2577 sayılı Yasa'nın 26/3. maddesinde, "*Davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması halinde yeni adresin bildirilmesine kadar dava dosyası işleminden kaldırılır ve varsa yürütmenin durdurulması kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Dosyanın işleminden kaldırıldığı tarihten başlayarak bir yıl içinde yeni adres bildirilmek suretiyle yeniden işleme konulması istenmediği takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir.*" hükmü öngörülmüştür.

Davalı Vergi Dairesi Müdürlüğü **savunması**, davacı tarafın gösterdiği adrese **tebliğ edilememiştir**.

İstanbul 3. Vergi Mahkemesi'nin 26/09/2005 günlü kararı ile tebliğ imkansızlığı nedeniyle **dosya bir yıl süreyle işlemde kaldırılmıştır.**

Bir yıl içerisinde dosyanın işleme konulması istenilmediğinden, 29/09/2006 günlü ve E:2005/1562, K:2006/1539 sayılı kararı ile 3. Vergi Mahkemesi'nce **davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.**

Karara, bir şekilde muttali olan davacı **itiraz etmiştir.**

İtiraz; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'nin 22/05/2007 günlü ve E:2007/5249, K:2007/5643 sayılı **kararı ile ret olunmuştur.**

Davacı şirket temsilcisi, **karar düzeltme talebinde** bulunmuştur.

Karar düzeltme aşamasında, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 18/10/2007 günlü ve E:2007/10655, K:2007/9881 sayılı kararı ile **davacı tarafın karar düzeltme talebini kabul ederek** itiraz ret kararını kaldır-
mış ve vergi mahkemesi kararını bozarak **dosyayı geri göndermiştir.**

Bozma, gönderme kararında yer verilen **gerekçeyi** aynen aktarıyo-
ruz;

“2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun ‘İdari Davaların Açılması’ başlıklı 3.maddesinin 1. fıkrasında ‘İdari davalar, Danıştay, idare mahkemesi ve vergi mahkemesi başkanlıklarına hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle açılır.’ denilerek, 2/a fıkrasında ise dilekçelerde, tarafların ve varsa vekillerinin veya temsilcilerinin ad ve soyadları veya unvanları ve adreslerinin gösterileceği hükmüne yer verilmiştir.

Bunun yanı sıra 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinde “Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması, hukuka aykırı karar verilmesi ve usul hükümlerine uyulmamış olması” bozma nedenleri olarak belirlenmiştir.

Dosyadaki belgelerin incelenmesinden;

*Dava dilekçesinde davacı olarak ‘Tasfiye Halinde X Ltd. Şti.’ ya-
zılmıştır.*

Dilekçe ekinde sunulan Bakırköy 9. Noterliğinin 06.06.1991 ve 031882 yevmiye numaralı sirkülerde Elit ELZEM’ in şirket müdürü ve ortağı olarak şirketi temsil ve ilzama yetkili olduğu görülmüştür.

Nitekim, Elit ELZEM tarafından dava dilekçesi imzalanmıştır.

*Bu haliyle, Vergi Mahkemesinde dava açma hakkını kullanan da-
vacı, bir tüzel kişilik olması nedeniyle temsilcisi marifetiyle dilekçenin imzalanması tabiidir.*

*Usulen davacı şirkete yönelik olarak yapılacak tebliğatlarda ka-
nuni temsilcilerinin adının tebliğ zarfına yazılması mutlaka gerekli olma-
makla birlikte, şirketin tasfiyeye girmiş olduğu ve tasfiye halindeki bir
şirketin adresi olarak da şirket adresi değil de, şirket temsilcisinin
adresinin gösterilmiş olması dikkate alındığında, tebliğ zarfları üzerine
şirket temsilcisinin de adının yazılması gerektiği sonucuna varılmaktadır.*

Durum böyle olunca, şirket adresi olarak şirket temsilcisinin ev adresi gösterildiğinden ve ev adresine de şirket tüzel kişiliğine tebligat yapılamayacağından, şirket temsilcisinin adının da tebligat zarfına yazılmaması sonucu dosyanın işlemde kaldırılması ve bilahare davanın açılmamış sayılması içerikli mahkeme kararı ve itiraz aşamasında verilen Mahkememiz kararı hak kaybına varan sonuç doğurduğundan hukuka ve usule uygun bulunmamıştır.”

Yaklaşık iki buçuk yıl süren bu yargılama sonrası başa dönülmüş ve dava dosyası vergi mahkemesinde yeni esas numarası almıştır.

Bu iki buçuk yıllık gecikmenin, yani yargılama için öngörülen makul sürenin ihlalinin sebebi **mahkemece davalı savunmasının tebliğe çıkarılmasında tebliğ zarfının üzerine şirket adı yazılıp temsilcisinin adının yazılmamış olmasıdır.**

Sonuç olarak temsilcinin **ev adresinde** tasfiye olunmuş **şirket aranılmış**, tabii ki haliyle tebligat gerçekleştirilememiştir.

1.2. VAKA 2

İstanbul 9. Vergi Mahkemesi'nin E:2010/602 esasına kayıtlı X Limited Şirketi tarafından gümrük mevzuatından kaynaklı işlem nedeniyle davalı Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı'na karşı **dava açılmıştır.**

Mahkemece verilen 19/02/2010 günlü ve K:2010/524 sayılı dava kabul kararı **davalı idarece temyiz olunmuştur.**

Danıştay 7. Dairesi, 22/02/2011 günlü ve E:2011/709, K:2011/644 sayılı kararı ile 9. Vergi Mahkemesi kararı hakkında **dosyanın tekemmülünün sağlanması** ve ardından Danıştay'a gönderilmesi gerektiği belirtilerek **iade edilmiştir.**

Bu gönderme kararında “2577 sayılı *İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 48'inci maddesinin 1'inci fıkrasında, temyiz istemlerinin Danıştay Başkanlığı'na hitaben yazılmış dilekçeler ile yapılacağı, 3'üncü fıkrasında ise, temyiz dilekçelerinin, ilgisine göre kararı veren mahkemeye, Danıştay'a veya 4'üncü maddede belirtilen mercilere verileceği ve kararı veren mahkeme veya Danıştay'ca karşı tarafa tebliğ edileceği; 4'üncü fıkrasında da, kararı veren Danıştay dairesi veya mahkemenin, cevap dilekçesi verildikten veya cevap süresi geçtikten sonra dosyayı dizi listesine bağlı olarak, Danıştay'a veya kurula göndereceği açıklanmıştır.*

Öte yandan, 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 19/03/2003 günlü ve 4829 sayılı Kanunun 11'inci maddesiyle değişik 35'inci maddesinin 1'inci fıkrasında, kendisine veya adresine Kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış olan kimsenin, adresini değiştirirse, yenisini hemen tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecbur olduğu, bu takdirde bundan sonraki tebliğlerin bildirilen yeni adrese yapılacağı; 2'nci fıkrasında, adresini değiştiren kimsenin yenisini bildirmediği ve yeni adres tebliğ memurunca da tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak

evrakın bir nüshasını eski adrese ait binanın kapısına asılacağı ve asılma tarihini, tebliğ tarihi sayılacağı hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacı şirketin dava dilekçesinde bildirdiği ve davalı idarenin birinci savunma dilekçesinin tebliğ edildiği adrese tebliğat yapılamaması üzerine, dava aşamasında, diğer tebliğatların, Tebliğat Kanunu'nun 35'inci maddesi uyarınca yapıldığı, mahkeme kararının ise, davacının bilinen adresine tekrar tebliğe çıkarılıp, iadesi üzerine, yine anılan 35'inci madde uyarınca bir tebliğin yapıldığı, ancak, tebliğ evrakının üzerine tebliğin mevzuunun yazılmadığı; ayrıca, mahkeme kararının davacıya tebliği gereken nüshasının, dosyada bulunduğu anlaşılmıştır.

Bu durumda; mahkeme kararının bir nüshasının, 7201 sayılı Tebliğat Kanunu'nun 19/03/2003 gün ve 4829 sayılı Kanununun 11'inci maddesiyle değişik 35'inci maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca davacının bilinen adresine ait binanın kapısına asılarak tebliğinin sağlanması suretiyle dosyanın tekemmül ettirilmesi gerekmektedir." gerekçesine yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere, mahkemece **tebliğ evrakının üzerine tebliğin mevzuunun yazılmaması, kararın davacıya tebliği gereken nüshasının 35. madde uyarınca dahi usule uyulmadan tebliğin yapılmadığı ve bu nüshanın dosyada bulunması vakası** davanın en az bir buçuk yıl gecikmeli sonuçlanmasına sebebiyet vermiştir.

2

MUHTARLIKLARDAN KAYNAKLI GECİKMELER

2.1. VAKA 1

İstanbul 8. Vergi Mahkemesi'nin E:2006/2506 esasına kayıtlı **ödeme emrinin** iptali istemli dava açılmıştır.

Mahkeme 21/01/2008 günlü ve K:2008/105 sayılı kararında yer verdiği; "1999 takvim yılında satışı yapılan gayrimenkulün satış bedelinin düşük beyan olduğu nedeniyle re'sen tarh olunan vergi ziya-ı cezalı tapu harcına ilişkin vergi-ceza ihbarnamesinin 1 no'lu formda gözükken adreste yapılan tebliğin taşınmış olduğu nedeniyle 11.12.2003 tarihi itibariyle iade olunduğu, posta yoluyla tebliğ yapılamayan adrese ilişkin olarak söz konusu yerin mahalle muhtarı imzasıyla tutulan 02.11.2004 tarihli adres tespit tutanağın ile de davacının yeni adresinin bilinmediğinin tespit olunduğu ve akabinde söz konusu alacağın 24.11.2004 tarihi itibariyle ilan tebliğ olunduğu ve bu suretle kesinleşen alacağın tahsili amacıyla adına düzenlenen uyuşmazlık konusu ödeme emrinin 19.06.2006 tarihinde tebliği üzerine 26.06.2006 tarihi itibariyle iş bu ödeme emrinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır. Dava konusu olayda, davacı tarafından kendisine ait adres araştırması-

nın usulince yapılmadığı, ilgili mahalle muhtarlığında şimdiki adresinin mevcut olduğu iddia olunmakla birlikte davalı idare tarafından üstüne düşen sorumluluğun yerine getirilmiş olduğu görülmekle davacı iddiası yerinde görülmemiştir. Bu durumda, ödeme emrine konu alacağı ilişkin bulunan vergi-ceza ihbarnamesinin usulüne uygun bir biçimde tebliğ olunduğu anlaşılacakla, kesinleşmiş bulunan söz konusu alacağın tahsil amacıyla davacı adına düzenlenen uyuşmazlık konusu ödeme emrinde yasal aykırılık görülmemiştir.” gerekçesiyle davanın reddine hükmetmiştir.”

Karara, davacı vekilince yapılan **itiraz**, İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 25/09/2008 günlü ve E:2008/3589, K:2008/12431 sayılı kararı ile kabul edilmiş, **vergi mahkemesi kararı bozulmuş** ve dava kabul edilmiştir.

Bozma kararında da;

“Dosyadaki belgelerin incelenmesinden;

Davanın konusunu oluşturan ödeme emrinin dayanağı olan vergi/ceza ihbarnamesi posta yoluyla davacının Bebeküstü Yeni yol Sk. A Blok, D:4, İstanbul adresine tebliğe çıkarılmış ancak “Muhatap adresten taşınmış adresi bilinmiyor, iade 12.12.2003” şerhi ile tebligat yapılmadığından bahisle Vergi Dairesi Müdürlüğü’ne iade edilmiştir.

Bunun üzerine memur eliyle tebliğe çıkarılan ihbarname adres tespit tutanağı düzenlenip Mahalle Muhtarı imza ve mührü ile “31.12.2001 tarihinde terk” tespiti 02.11.2004 tarihinde yapılarak tebligatın gerçekleştirilemediği gerekçesiyle ilan tebliğ yöntemine geçilmiş ve amme alacağının kesinleştiği varsayıp, dava konusu ödeme emri tanım ve tebliğ olunmuştur.

Davacı tarafca dosyaya ibraz olunan belgelerin incelenmesinden ise, davacının yukarıda belirtilen adresten 31.12.2001 tarihinde nakil belgesi almak ve nakil gittiği adres olan Merkez Mahallesi, Kemerköy Lale Kasrı, D:23, İstanbul adresine bırakmak suretiyle ayrıldığı belgelenmiştir.

31.12.2001 tarihi itibarıyla Mahalle Muhtarlığı kayıtlarında davacının nakil gittiği yeni adresin bulunduğu ve gerek 12.12.2003 tarihinde gerekse 02.11.2004 tarihinde muhtarlıkça kayıtlara bakılmak suretiyle bu durumun görülebileceği açık iken, kayıtların incelenmediği ve gerekli hassasiyetin gösterilmemiş olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu veriler ışığında 213 sayılı Yasa’nın yukarıda aktarılan hükümleri ile muhtarlığa ve PTT idaresine verilmiş olan tebligat görevi ve kamu hizmetinin ifasında gerekli özen ve dikkatin gösterilmediği belirlenmiştir.

Durum böyle olunca ihbarname aşamasında gerekli özen gösterilerek davacının yeni adresine kolaylıkla ulaşılabilecekken ve mükellefin yeni adresi bu şekilde bilinen bir adres olmakta iken, adresin bilinmemesi halinde başvurulabilecek bir tebliğ şekli olan ilan tebliğ

yöntemine geçilerek kesinleştiğinden bahisle davacıdan alacağıın cebren tahsili için adına tanzim ve tebliğ olunan dava konusu ödeme emrinde hukuka ve usule uygunluk bulunmamıştır.” gerekçesine yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere **1999** takvim yılına ilişkin amme alacağı, **2005** yılında tesis olunan ödeme emri ile takibe alınmış, **2006** yılında dava konusu yapılmış ve **2008** yılında ise Bölge İdare Mahkemesince esastan davacı lehine karara bağlanmıştır.

Bu vakada, **muhtarlığın özensiz davranışı** sonucu yargılamanın gecikmesinin yanı sıra **amme alacağı tahsil edilemez hale gelmiştir.**

2.2. VAKA 2

Davacı X adına vergi ziyai cezalı katma değer vergisi tarhiyatı yapılmış ve ihbarname ile **tahsili yoluna gidilmiştir.**

Vergi Dairesi Müdürlüğü'ne karşı İstanbul 6. Vergi Mahkemesi'nin E:2007/513 esasına kayıtlı **dava açmıştır.**

Vergi Mahkemesi, davalı idare savunmasını davacıya tebliğe çıkarılmış; ancak “adreste tanınmıyor” şerhi ile iade geldiğinden, dosya işlem-den kaldırılmış ve bilahare bir yıl sonra 15/05/2008 günlü ve K:2008/1868 sayılı karar ile **davanın açılmamış sayılmasına hükmedilmiştir.**

Dosyanın davacısı X, karara muttali olduğunda **itirazda bulunmuştur.**

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'nin E:2008/15087 esasına kaydolunan dava dosyasının itiraz incelemesinde, davacının gösterdiği adresin mahalle muhtarlığına **Ara Karar yapılmıştır.**

25/12/2008 günlü ara karar ile mahalle muhtarlığından davacı X'in ... Mah. Enver Cad. Yılmaz Kardeşler İş Hanı No:20/4 .../İstanbul adresinde 07/04/2007 tarihinde (davalı savunmasının davacı adresine tebliğ edilemediği “adreste tanınmıyor” şerhiyle iade edildiği tarih) ikamet edip etmediği veya kimin ikamet ettiği sorulmuş, ilgili **belge ve kayıtların onaylı örneklerinin gönderilmesi istenilmiş** ve muhtarlığa 10 gün süre tanınmıştır.

Ara karar gereği yerine getirilmemiştir.

Bunun üzerine ilgili muhtar hakkında **Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı**'na suç duyurusunda bulunulmuştur.

Bu vakadan da anlaşılacağı üzere muhtarlıkça tebligat konusunda özensiz davranma ve ara karar gereğinin yerine getirilmemesi sonucu **yargılamanın yaklaşık iki yıl gecikmesine sebebiyet** verilmiştir.

Nitekim benzer bir vakada da, mahalle muhtarı ile PTT görevlisi haklarında İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'nin 17/06/2009 günlü ve

E:2008/15087 sayılı kararı ile Bakırköy Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulmuştur.

3

PTT KAYNAKLI GECİKMELER

3.1. VAKA 1

2001/1-12 dönemine ait vergi ziyai cezalı gelir vergisi ve fon payı tarhiyatının iptali istemiyle davacı (X) İstanbul 5. Vergi Mahkemesinde **dava açmıştır.**

27/12/2007 günlü ve E:2006/2815, K:2007/3229 sayılı karar ile **dava reddedilmiştir.**

Davacı (X), 26/03/2008 günlü dilekçesi ile mahkeme kararına **itiraz etmiştir.**

5. Vergi Mahkemesi; 31/03/2008 günlü ve E:2006/2815, K:2007/3229 sayılı kararında yer verdiği; “*Dava dosyasının incelenmesinden, Mahkememizin itiraza konu kararının davacının dava dilekçesinde bildirmiş olduğu adrese yapılan tebligatın muhatabın gösterilen adresten ayrılmış olduğu şerhiyle ve muhtar tasdikiyle iade edilmesi üzerine, tebligatın, Tebligat Kanunu'nun 35. maddesine göre, Örnek No:136 no'lu formülün bir parçası kapıya yapıştırılmak suretiyle 20.02.2008 tarihinde yapılmış olduğu, hal böyle olunca da, yukarıda zikredilen yasal sürenin son günü olan 21.03.2008 tarihinde itiraz isteminde bulunulması gerekirken, bu sürenin aşularak 26.03.2008 tarihinde **itiraz isteminde bulunulduğu** anlaşılmıştır.*” gerekçesiyle itirazın süresinde yapılmadığından **itirazın reddine karar verilmiştir.**

İtirazın süre yönünden reddine dair mahkeme kararına, davacı (X) süresinde itiraz etmiş, ancak bu itirazda İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'nin 14/07/2008 günlü ve E:2008/5474, K:2008/11249 sayılı kararı ile **oy çokluğuyla ret olunmuştur.**

Kararın azlık oyunda;

“7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 20. maddesinde “Muhatabın muvakkaten başka yere gitmesi” durumu düzenlenmiştir.

20. maddede, “13, 14, 16, 17 ve 18. maddelerde yazılı şahıslar, kendisine tebliğ yapılacak kimsenin muvakkaten başka yere gittiğini belirtirlerse; keyfiyet ve beyanda bulunanın ‘adı ve soyadı’ tebliğ mazbatasına yazılarak **altı beyan yapan tarafından imzalanır** ve tebliğ memuru tebliğ evrakını bu kişilere verir. Bu kişiler tebliğ evrakını kabule mecburdurlar. Kendisine tebliğ yapılacak kesmenin muvakkaten başka bir yere gittiğini belirten kimse, **beyanını imzadan imtina ederse**, tebliğ eden bu beyanı şerh ve imza eder. Bu durumda ve tebliğ evrakını kabul-

den çekinme halinde tebligat 21. maddeye göre yapılır.” hükmü öngörül-
müştür.

21. maddede ise “Tebliğ imkansızlığı ve tebellüğden imtina” du-
rumu kurala bağlanmış olup “Kendisine tebligat yapılacak kimse veya
yukarıdaki maddeler mucibince tebligat yapılabilecek kimselerden hiç-
biri gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederse, tebliğ
memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti
azasından birine imza mukabilinde teslim eder ve tesellüm edenin adre-
sini imtina eder ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına
yapıştırmakla beraber adreste bulunmama halinde tebliğ olunacak şahsa
keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından
birine varsa yönetici veya kapıcıya da bildirir.” hükmü öngörülmüştür.

Yine aynı Yasa’nın “Adres değiştirmenin bildirilmesi mecburiyeti”
başlıklı 35. maddesinin 2. fıkrasında “Adresini değiştiren kimse yenisini
bildirmediği ve yeni adres tebliğ memurunca da tespit edilemediği tak-
dirde tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapı-
sına asılır ve asılma tarihi, tebliğ tarihi sayılır.” hükmü yer almıştır.

Tebliğat Nizamnamesi’nin “Tebliğ imkânsızlığı” başlıklı 28. mad-
desinde “Kendisine tebliğ yapılacak kimse ve yukarıdaki maddeler mucibi-
nce muhatap namına tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbiri gös-
terilen adreste bulunmazsa tebliğ memuru adreste bulunmama sebebini
bilmesi muhtemel olan komşu, kapıcı gibi kimselerden veya o yerin
muhtar veyahutta ihtiyar heyeti meclisi azalarından veyahut zabıta amiri
veya memurlarından tahkik ederek. Vaki olacak beyanı tebliğ maz-
batasına **yazıp altını imzalatması beyan yapan imzadan imtina ederse**
bu cihetle şerh ve kendi imzası ile tasdik etmesi lazımdır.” kuralı getiril-
miştir.

Dosyadaki belgelerin incelenmesinden;

İstanbul 5. Vergi Mahkemesi’nin davanın reddine dair 27.12.2007
günlü ve K:2007/3229 sayılı kararı, davacının “İncirli Cad. Yeşilada Sk.
No:38/3 İstanbul” adresine tebliğe çıkarılmıştır.

Posta Telgraf Telefon (PTT) görevlisi Kamil Kulaksız tarafından
“Muhatabın tebliğ adresine gidildiği, aynı adreste ikamet eden (ZZ)’nin
sözlü beyanına göre muhatabın ayrıldığı, mahalle muhtarınca adreste
kayıtlı yoktur tasdiki ile iade” kaşe şerhi düşülerek Kartaltepe Mahalle
Muhtarı Yavuz Kaya imza ve mühürü ile mahkemeye iade olunmuş tebliğ-
at yapılamamıştır.

Tebliğ yapılamadığına dair bu belgede (ZZ)’nin imzası olmadığı
gibi, imzadan **imtina ettiğine dair herhangi bir şerh de bulunmamaktadır.**

Bunun üzerine 7201 sayılı Yasa’nın 35. maddesi uyarınca aynı ad-
rese mahkeme kararı tekrar tebliğe çıkarılmış ve aynı PTT görevlisi

tarafından bu kez “7201 sayılı Tebligat Kanunu’nun 35. maddesine göre merciin isteği üzerine tebliğ evrakı hanenin kapısına yapıştırılmak suretiyle tebliğ edildiği, ayrıca komşusu (XZ)’ye haber verildiği, komşusunun imzadan imtina ettiği” içerikli kaşe şerhi düşülmüş ve aynı muhtara imza ve mührü ile tasdik ettirilmiştir.

Tebliğatin bu şekilde 20.02.2008 tarihinde yapılmış olduğundan hareketle 26.03.2008 günü yapılan davacı itirazı otuz günlük süre geçirilmiş olduğu gerekçesiyle süre yönünden ret edilmiştir.

Davacı 24.03.2008 tarihinde karara itilada bulunduğunu iddia ederek 26.03.2008 günü kayıtlara giren itiraz dilekçesiyle karara itiraz etmiştir.

Bunların yanı sıra 27.03.2008 günlü dilekçe ile davacı adresini “Akatlar, Yeşim Sk. No:9 İSTANBUL” olarak değiştirdiğini mahkemeye beyan etmiştir.

5. Vergi Mahkemesi Hakimi 31.03.2008 günlü ve K:2007/3229, İTİRAZ NO:2008/757 sayılı kararı ile **itirazın süre yönünden reddine** karar vermiştir.

Bu karar davacının yeni adresine (Beşiktaş) tebliğ edilmiş ve davacı itiraz ederken **kararın yürütmesinin durdurulmasını da talep etmiştir.**

Mahkemenin 14.05.2008 günlü ve E:2008/5474 sayılı yürütmenin durdurulması talebinin reddine dair kararı davacının yeni bildirdiği adrese değil de, **daha önce tebliğ yapılamayan Bakırköy-İncirli** adresine tebligata çıkarılmıştır.

18.06.2008 tarihinde aynı PTT görevlisi (Y) tarafından “Tebliğ adresinde muhatabın işine gittiğini beyan eden aynı konutta daimi ikamet eden ehil annesi (XX) imzasına tebliğ edilmiştir.” **şerhi ile tebligat yapılmıştır.**

Bu veriler ışığında mahkememizin davacının yürütmenin durdurulması talebinin reddine dair 14.05.2008 tarihli tebligat yapılamayan aynı adresine tebliğ edilmiş olması ve davacının annesi (XX)’in (Bu şahsın davacının annesi olduğu dosyadaki banka kayıtları ile sabittir.) bu konutta daimi ikamet ettiği şerhinin tebligat alındısında belirtilmiş olması, önceki tebliğlerin gerekli özen ve dikkat gösterilmediği için yapılamadığına karine oluşturmaktadır.

Bu sonuç itibarıyla, davacının annesi tebliği almaya ehil kişilerden olduğu ve bu adreste ikamet ettiği belirlenmiş olduğundan, artık 7201 sayılı Yasa’nın 21. maddesi değil de 20. maddesinin yani “Muhatabın muvakkaten başka yere gitmesi” durumunun uyuşmazlığa uygulanması ve bunun da tebliğ imkansızlığı sonucunu doğurmayacağı ortaya çıkmaktadır.

Durum böyle olunca, 27.12.2007 günlü dava ret kararı, XXXXXX isimli şahsın imzası alınmadan veya imzadan imtina ettiği şerhi

düşülmediğinden 7201 sayılı Yasa'nın 20. maddesine uygun bir tebligat sayılamayacağından, ayrıca iki kez tebliğ yapılamadığı belirtilen aynı adrese üçüncü kez gidildiğinde davacının annesine tebligatın yapılmış olduğu dikkate alındığında, önceki tebligat girişimlerinde gerek PTT görelisinin, gerekse Muhtarlığın gerekli özeni ve dikkati göstermediği dolayısıyla davanın dava ret kararına muttali olduğunu belirttiği tarihin tebliğ tarihi olarak kabulü gerektiği ve itirazın süre yönünden reddine dair kararın bozularak işin esasına girilerek davanın karara bağlanmasının hukuka ve usule uygun olduğu gerekçesiyle çoğunluk görüşünden oluşan itirazın reddine dair karara katılmıyorum.” görüşüne yer verilmiştir.

Bu görüşten anlaşıldığı üzere, **daha önce gönderilen ve tebliğ olunamayan** mahkeme kararı, **aynı PTT görevlisi tarafından, aynı adrese sonraki gidişte, tebligat yapılabilmektedir.**

Burada dikkat çeken **PTT görevlisinin özensiz davranışdır.**

Nitekim bu davranış, **davacının hak kaybına sebebiyet vermiş ve yargılamayı da geciktirmiştir.**

3.2. VAKA 2

İstanbul 8. Vergi Mahkemesi'nin E:2009/2003 esasına kayıtlı ödeme emrinin iptali ve yürütmenin durdurulması talepli **dava açılmıştır.**

Mahkeme, 31/08/2009 günlü ve E:2009/2003 sayılı kararı ile davacının yürütmenin durdurulması **talebini reddetmiştir.**

Davacı, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'ne **itirazda bulunmuştur.**

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi yaptığı itiraz incelemesi sonucu 02/10/2009 günlü ve YD İtiraz No:2009/5128 sayılı kararı ile 8. Vergi Mahkemesi **kararını kaldırmış ödeme emrinin yürütmesini durdurmuştur.**

Yürütmeyi durdurma kararında ise; “*Dosyadaki belgelerin incelenmesinden, davacı hakkında yapılan cezalı tarhiyata ilişkin ihbarnamenin davacının bilinen adresine posta yoluyla tebligat yapılmadığı ve tebligat yapılmaması durumunun tutanak haline getirilmediği ve memur eliyle de ihbarnamenin davacının adresine tebliğ edilemediği gerekçesiyle yapılan ilanen tebliğin ardından dava konusu ödeme emirlerinin tanzim ve tebliği yoluna gidilmiş olup, oysa ihbarname aşamasında davacı (SL) nezdinde değil de babası (CL) nezdinde tebligat yapılmaya çalışıldığı ayrıca davacıya ihbarname tebliğ edilmezken, ödeme emrinin ise tebliğ edilebildiği anlaşılmıştır.*

Yukarıda yer alan hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden, vergilendirmeye ilgili bütün belgelerin taahhütlü olarak adresleri bilinenlere tebliğ edileceği ilgililerin adreslerinde bulunmaması halinde bu durumun tutanak haline getirilerek tutanağın komşulardan biri, muh-

tar, ihtiyar heyeti veya zabıta memurlarından birine imzalatılacağıının Yasa hükmü olmasına karşın ihbarnamenin tebliğinde bu usulün izlenilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, usulüne uygun olarak tebliğ edilmeyen ihbarname ile istenilen alacağın kesinleşerek ödenmesi gereken safhaya geldiğinden bahsedilemeyeceğinden davacı adına düzenlenen ödeme emrinde ve yürütmenin durdurulması talebinin reddine dair kararda usule ve hukuka uygunluk bulunmamıştır.” gerekçesine yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere, ihbarnamenin tebliğ edilemediği adrese, **ödeme emri tebliğ olunmuştur.**

Yani ihbarname aşamasında **PTT görevlisi dikkatli davranmayı gerekli özeni göstermemiş, ancak ödeme emri tebliğinde ise diğer bir PTT görevlisi özenli davranarak tebligatı gerçekleştirmiştir.**

Bunlardan hareketle ihbarname aşamasında hak kaybı ile karşılaşan davacı, ödeme emri aşamasında **rahat bir nefes almıştır.**

3.3. VAKA 3

Dava, 2003 takvim yılı için re'sen salınan kurumlar vergisi ve ferileri ile kesilen vergi ziyai cezasının kaldırılması **istemiyile açılmıştır.**

Davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamadığı gerekçesiyle İstanbul 3. Vergi Mahkemesi' nin 30/10/2009 günlü ve E:2008/2478, K:2009/2711 sayılı kararı ile **davanın açılmamış sayılmasına hükmedilmiştir.**

Karar, davacı tarafça **temyiz edilmiştir.**

Danıştay Dördüncü Dairesi, 09/11/2010 günlü ve E:2009/9335, K:2010/5530 sayılı kararı ile davacının temyiz istemini kabul etmiş ve **vergi mahkemesi kararını bozmuştur.**

Bozma kararına gerekçe olarak da “7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 21. maddesinde, kendisine tebligat yapılacak kimse veya yukarıdaki maddeler mucibince tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbiri gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederse, tebliğ memurunun tebliğ olunacak evraki o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir ve memuruna imza mukabilinde teslim edeceği ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırmakla beraber, adreste bulunmama halinde tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine varsa yönetici veya kapıcıya da bildirileceği, ihbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarihin tebliğ tarihi sayılacağı, muhtar, ihtiyar heyeti azaları, zabıta amir ve memurlarının bu madde kapsamında kendilerine teslim edilen evraki kabule mecbur oldukları” hükmüne yer verilmiştir.

Dava dilekçesinin davalı idareye tebliği üzerine idarece verilen savunma dilekçesi, davacının dilekçesinde gösterdiği adreste tebliğe çalışılmasına karşın davacının adreste tanınmadığı yolundaki anılan adreste ikamet eden kişinin beyanı esas alınarak tebliğin yapılamadığı sonucuna ulaşılmış, söz konusu tebliğ mazbatasını mahalle muhtarına imzalatılmak suretiyle tebliğ evrakının merciiine iade edildiği anlaşılmıştır.

Tebliğat Kanunu'nun anılan 21 inci maddesinde tebliğ işlemlerinin nasıl yapılacağı açıkça belirtilmiş olup, bu maddeye uygun olarak tebliğ işlemlerinin yapılması gerekirken, maddede sayılan kişilere imza mukabilinde evrak teslim edilmediği gibi tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnamenin adresteki binanın kapısına yapıştırılmadığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, tebliğ işlemleri Tebliğat Kanunu'nda belirtilen usule uygun olmadığından gösterilen adrese tebliğat yapılamadığından söz edilemez. Bu nedenle, dosyanın işleminden kaldırılması ve bir yıllık süre içerisinde yeni adresini bildirerek dosyanın yeniden işleme konulmasının istenmemesi nedeniyle davanın açılmamış sayılması yolundaki karar uygun görülmemiştir.” ifadeleri gösterilmiştir.

Davanın **2008 yılında açıldığı** ve Danıştay bozma kararının da **2010 yılında verilmiş olduğu dikkate alındığında** dosyanın yeni esas numarası alması ve esastan yeni karar verilmesi süreci **3 yılı bulmuş** ve yargılama bu şekilde gecikmiştir.

3.4. VAKA 4

Yine mahkemece, davalı idare savunması davacının dilekçesinde gösterdiği “Postane Mah. ...Sk. ...No: 6/1 İstanbul adresine tebliğ edilmek üzere **tebliğe çıkarılmıştır.**

Mahkemece, usulüne uygun olarak hazırlanmış tebliğ zarfı **muhatap adreste tanınmadığından**, tebliğ imkansızlığı nedeniyle **PTT memuru imzası ile iade edilmiştir.**

Mahkeme başkanı tebliğatın iadesinin usulsüz olduğunu haklı olarak tespit etmiştir.

Bu tespitine gerekçe olarak hazırladığı ve Şirinevler PTT Merkez Müdürlüğü'ne yazılan 16/06/2011 günlü tezkere ile **7201 sayılı Tebliğat Kanunu'nun 21. maddesi hatırlatılmış** ve bu hatırlatmada 6009 sayılı Yasa'nın 5. maddesi de **vurgulanmıştır.**

Tezkerede, muhataba tebliğatın imkansızlığı halinde 7201 sayılı Yasa'nın 21. maddesi uyarınca tebliğ işlemini yapan posta memurunun tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtarına teslim edip, buna ilişkin ihbarnameyi ilgili yerin kapısına yapıştırıp, durumu da komşularına haber vererek, tebliğatı yapmasının Kanunun amir hükmü olduğu önemle hatırlatılarak usul gösterilip adeta ders verilmiştir.

Tebliğ evrakı, tezkere ekinde **iade edilmiş ve tebligatın yeniden yapılması rica olunmuştur.**

Bu ve benzeri vakalarda, **olmaması gereken yazışmalar yapılmaktadır.**

Anlamı ise, dosyaların gecikmesine bu şekilde PTT idaresince **sebebiyet verildiğidir.**

3.5. VAKA 5

Ecrimisil ihbarnamesinin iptali istemiyle İstanbul 7. İdare Mahkemesi'nin E:2011/1675 esasına kayıtla açılan davada 13.12.2011 günlü karar ile davacının yürütmenin durdurulması talebi ile İstanbul 4. İdare Mahkemesi'ndeki bir dava dosyası ile bağlantılı görülmesi talebi ret edilmiştir.

Bu iki karar davacının dava dilekçesinde göstermiş olduğu "Karaağaç Mah. Kısa Sok. No:46/2 .../İstanbul adresine tebliğe çıkarılmıştır.

8.2.2012 tarihinde tebliğ alındısı ile kararlar iade olmuştur

İade gerekçesi olarak "Gösterilen adres yanlıştır. Böyle birisi yoktur. Tebliğ mümkün olmadığından İADE" gösterilmiştir.

Kararlar aynı adrese mahkemece ikinci kez tebliğe çalışılmıştır.

12.03.2012 günlü tebliğ alındısı aynı dağıtıcı isim ve imzası ile aynı gerekçeyle mahkemeye iade edilmiştir.

Yazı İşleri Müdürlüğü personeli tarafından, Karaağaç Mahalle muhtarı ile telefonla görüşme yapıp adresin doğruluğu ve şahsın ikamet edip etmediği sorulmuş cevap olarak da adresin doğru olduğu ve şahsın tanındığı bilgisi alınmıştır.

Bunun üzerine 05.04.2012 günlü mahkeme Başkanlığı tezkeresi ile durum PTT Şube Müdürlüğü'ne bildirilmiş ve tebligat zarfı eklenerek üçüncü kez olmak üzere tebliğin yapılması rica olunmuştur.

Tarihlerden de çıkarılacağı üzere PTT dağıtım görevlisinden kaynaklanan bu tablo dava dosyasının tekemmülünün gerçekleşmesini yaklaşık 5 ay geciktirmiş ve uzun bir süre davada sonuç alınamamıştır.

3.6. ÖRNEK VAKA ÖZETLERİ

3.6.1. İstanbul 7. İdare Mahkemesi'nin 05/03/2008 günlü ve E:2007/1306, K:2008/383 sayılı kararının onanmasına dair Danıştay 8. Dairesi'nin 27/06/2011 günlü ve E:2008/5480, K:2011/3386 sayılı kararı **davacıya tebliğe çıkarılmıştır.**

Ancak tebliğ zarfı içerisindeki **Danıştay kararı yırtılmış olarak tebliğ zarfı ile birlikte mahkemeye iade olunmuştur.**

İade edilen yırtılmış zarf ve karar ile ilgili olarak **tutanak tutulmuş** ve Şirinevler PTT Müdürlüğü'ne durum bir **tezkere ile bildirilmiş ve gereğinin yapılması rica edilmiştir.**

Tezkere uyarınca, 18/11/2011 günlü ve 7669 sayı ile Bahçelievler Posta Dağıtım Merkezi Müdürlüğü'nce mahkemeye hitaben cevabi yazı gönderilmiş ve **kararın yeniden zarflanması halinde tebligatın yapılacağı bildirilmiştir.**

3.6.2. Yine İstanbul 7. İdare Mahkemesi'nin 17/02/2012 günlü **ara kararı** davalı Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi Müdürlüğüne **tebliğe çıkarılmış;** ancak "İlçe, mahalle, cadde, sokak ismi yok, adres yetersiz olup, vergi dairesi ismen tanınmıyor. Çıkış merciine bila tebliğ iade" şerhiyle 24/02/2012 tarihinde **mahkemeye iadesi yapılmıştır.**

Mahkeme Başkanlığınca PTT idaresi ile yapılan görüşme sonrası **yazışmaya mahal bırakılmadan aynı tebligatın yeniden yapılması** yoluna gidilmiştir.

3.6.3. Bunların yanı sıra, İstanbul 7. İdare Mahkemesi'nin 23/03/2012 günü yapılacak olan duruşmasının İstanbul Valiliğine bildirilmesine dair tebliğ mazbatası **tebliğ edildi diye tebliğ parçası mahkemeye PTT idaresince gönderilmişse de** tebliğ mazbatasında **tebliğ tarihi, tebliği alanın isim, soyisim ve imzasının bulunmadığı, ayrıca tebliği yapan PTT görevlisinin adı, soyadı, imzası ve sicil numarasının yer almadığı belirlenmiştir.**

Bunun üzerine **tutanak tanzim edilmiş** olup durum PTT Şirinevler Müdürlüğü'ne bildirilmiş olup **eksikliğin giderilmesi istenilmiştir.**

Örnek vakaları somutlaştırarak çoğaltabiliriz.

Vurguladığımız, PTT görevlilerinin bütün özverili gayret ve çalışmalarına karşın bu tür ihmalleri, yargılamanın gecikmesine çok net bir şekilde sebebiyet verdikleridir.

BİTİRİRKEN

“Bilirken susmak, bilmezken söylemek kadar çirkindir.”

Eflatun

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyıl **teknoloji çağı** olarak nitelendirilmektedir.

Teknolojinin erişmiş olduğu aşama, **günlük hayatta ve kamu hizmetlerinin sunumunda** yoğun olarak kullanılmaktadır.

Ancak mahkemelerin **yazışma** ve **karar tebligatlarının** gereği gibi gerçekleştirilmesinde, teknolojiden **yeterli ve layıkıyla fayda temini yoluna gidilmediğine** pratiklerden tanık olmaktadır.

Bu tablo, **yargılamanın gecikmesine** katkı sunarken, **kimi vakalarda ise doğrudan sebep oluşturduğunu** söyleyebiliriz.

Aktardıklarımızdan çıkarılacağı üzere, **gerekli özen ve hassasiyetin**, mahkeme çalışanları, muhtarlıklar ve PTT idaresi görevlilerince **gösterilmesi önem arz etmektedir.**

Yine, dava dilekçeleri ile savunmalarda davacı veya davalıya ulaşılabilecek **cep telefonu ve/veya e-mail adresinin** yazılması ve tebligat adresine tebligat yapılamaması halinde, **cep telefonu ve/veya e-mail adresine mesaj bırakılması** teknolojinin gereği gibi kullanıldığını gösteriyor olacaktır.

Bunun gerçekleştirilmesi için **yargılama usul kanunlarında madde değişiklikleri yapılması** ve bu değişikliklerle aynı amaca yönelik olarak **Tebligat Kanunu'nda da düzenleme yapılması** gerekmektedir.

Ayrıca, **Elektronik Tebligat Yönetmeliği** (19 Ocak 2013 günlü ve 28533 sayılı **Resmi Gazete**)'nin de, **bu konuda önemli bir aşama olduğunu** ve gereği gibi uygulamaya yansıtılması halinde, **birçok sorunu giderebileceğini**, özellikle belirtmek isteriz.